

об'єму. Проте в них не враховують характеристику інтенсивності світлової хвилі (колір по спектру) і в результаті не проаналізовано величину сигналу, його якість та механізм сприйняття. Авторське трактування “золотого перетину” на рівні базових засад передбачає комплексне сприйняття як параметричних (кількісних), так і колористичних та тональних (якісних) складових інформаційно-візуального потоку.

Ефект “золотого перетину” є результатом оптимального біологічно сприятливого методу завантаження зорових рецепторів космічними енергетичними потоками (видимий спектр), які, надходячи певними дозами та у певному порядку у відповідні зони локації, викликають у корі головного мозку ефект гармонійного сприйняття об'єкта. Відомий термін “божественна гармонія” є логічним тому, що ґрунтується на проникненні божественної енергії в божественне око, а найоптимальніші шляхи її проникання визначені “золотим перетином”.

Висновок. Основною темою дослідження є явище “золотого перетину” з висвітленням причин його виникнення, що закладені на фізіологічному рівні у роботі зорового апарату людини. Визначено ряд факторів, які визначально впливають на процес візуального сприйняття і у своїй сукупності зумовлюють механізми локації, розподілу й оброблення потоків інформації. При цьому ключову роль відіграють горизонтальний та вертикальний розподіли поля зору, наявність сліпих зон, особливості будови очного дна та спіральність сприйняття світлових потоків. У результаті виникає новий підхід до трактування “золотого перетину”, який передбачає комплексне сприйняття візуальної інформації із врахуванням як параметричних (кількісних), так і колористичних, тональних (якісних) характеристик. Він може бути широко використаний у прикладному проектуванні, особливо у галузі гармонійної побудови неосьових композицій.

1. Ковалев Ф.В. *Золотое сечение в живописи.* – К., 1989. 2. Кравков С.В. *Глаз и его работа.* – М., 1950. 3. Демидов В. *Как мы видим то, что видим.* – М., 1987. 4. Гика М. *Эстетика пропорций в природе и искусстве.* – М., 1936. 5. Марутаев М.А. *О гармонии как закономерности. Принцип симметрии.* – М., 1978. 6. Петрович Д. *Теоретики пропорций.* – М., 1979. 7. Сонин А.С. *Постижение совершенства.* – М., 1987. 8. Тиммердинг Г.Е. *Золотое сечение.* – Петербург, 1924. 9. Цеков Ц. Карандаш “О втором золотом сечении”. – София, 1983. 10. Шафрановский И.И. *Симметрия в природе.* – Л., 1968. 11. Шевелев И. *Принцип пропорции.* – М., 1988. 12. Араухо И. *Архитектурная композиция / Пер. з ісп. М.Г. Бакланов, А. Михе.* – М., 1982

УДК 711

С.М. Лінда, Я.М. Юрик

Національний університет “Львівська політехніка”,
кафедра архітектурного проектування

ПОШУКИ СТИЛЮ В АРХІТЕКТУРІ СУЧАСНОГО БАГАТОКВАРТИРНОГО ЖИТЛА УКРАЇНИ

© Лінда С.М., Юрик Я.М., 2007

Проаналізовано сучасну архітектуру багатоквартирного житла України з погляду стильового вирішення споруд. Виявлено головні стильові спрямування у розвитку архітектури житла, визначено їх джерела та прототипи для розвитку.

Вступ. У сучасній проектній практиці проблема стилю споруди набула вже більшої актуальності, ніж пошук оптимального архітектурно-планувального вирішення. Зокрема у статті, присвяченій сучасному житловому будівництву Києва, зазначено: “Стосуючись теми київського будинку,

напевне важливо висказати свої думки відносно спрямованості архітектури, оскільки питання стало предметом гострих дискусій і безапеляційних оцінок” [1].

Початок 1990-х років в Україні був ознаменований інтенсивним розвитком житлового будівництва. Споруди, запроектовані у цей час, істотно відрізнялися від масової житлової забудови 1960-х – 1980-х років. В архітектурному вирішенні житлових будинків запанував стильовий плюралізм, а проекти в “стилі історизму” стали явищем і симптоматичною тенденцією сучасної архітектурної практики. У статті класифіковано сучасні стильові спрямування у розвитку архітектури багатоквартирного житла України та виявлено їх джерела. Публікації стосовно сучасного житлового будівництва сформували основну інформаційну базу для написання даної роботи. Особливо важливими стали власні коментарі архітекторів, де авторами були обґрунтовані прийняті стильові рішення.

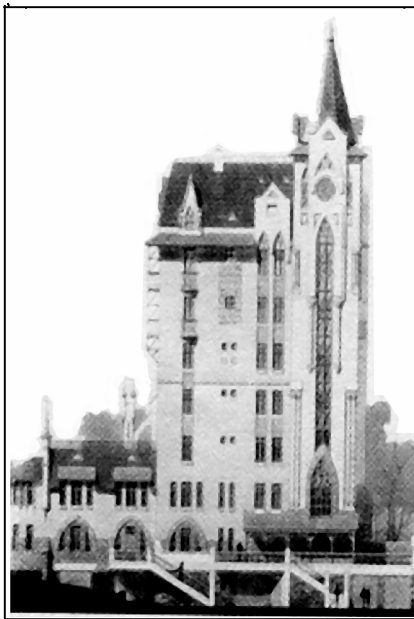
Обговорення проблеми. Сучасна проектна практика характеризується значним стильовим розмаїттям. Загалом аналіз стильових вирішень фасадів житлових будинків засвідчує, що розвиток відбувається у двох принципових напрямках, один із яких ґрунтується на різноманітних інтерпретаціях історичних архітектурних стилів, а інший на пошуках новітнього архітектурного образу. Проте, навіть побіжний огляд переконує, що перший напрямок є домінуючим у проектуванні сучасного багатоповерхового житла. Загалом можна визначити декілька джерел для творчого натхнення сучасних архітекторів. Передовсім це є мотиви історичних архітектурних стилів періоду середньовіччя, зокрема північноєвропейської готики та древньоруської архітектури, а також архітектури українського бароко, модерну, ар-деко. Зустрічаються у проектній практиці і варіації на тему європейського постмодернізму (наприклад, неорационалізму), а також неовернакуляру.

Прикладом новітньої неготичної споруди є офісно-житловий будинок на вул. Гончара у Києві (архітектори С. Мандаліна, Д. Шкарупа, Ю. Бобров, О. Шляхтиченко, 1997–2000 рр.), рис. 1. Автор споруди С. Мандалін пише: “Псевдоготика виникла по ситуації. Замовник показав картинку. Те, що на ній було зображено, виявилося не зовсім готикою, проте бажання було зрозуміле. Ми довели цю ідею до «чистоти жанру»... Готика мені близька... Це стиль лицарських романів... Романтика...». Позиція авторського колективу була зрозуміла. З одного боку – бажання замовника, що щасливо збіглося з романтизованим уявленням архітекторів про готику та епоху лицарства загалом. Проте автори керувалися і контекстом: “Взагалі-то стиль диктує середовище. Я такий будинок не поставив би на Лівому березі.. Там є де розгорнутися сучасній архітектурі. А в історичній забудові – так, готика може бути” [2]. Для авторів проекту середовище підтвердило легітимність прийнятої концепції.

Архітектура Голландії XVI–XVII століть стала вихідною точкою для формування стилю житлового комплексу “Амстердам” у Дніпропетровську (архітектори О. Дольнік, В. Сидоренко, 2004–2005 рр.), (рис. 2). Автори писали, що замовник вимагав “історичного стилю”. Причому асоціації замовника з “історичним стилем” були пов’язані з карнизами, арками, багатим декоруванням. Проте архітектори переконали замовника зупинитись на архетипі середньовічного західноєвропейського міста. Було створено ностальгичний образ, нерозривно пов’язаний з сучасною архітектурою [3]. У трактуванні масивних, лапідарних об’ємів, у виборі матеріалів відчувається потужний вплив школи європейського неорационалізму.

Серйозне наукове обґрунтування отримало стилістичне вирішення житлового будинку у Десятинному провулку, 3–5 (С. Бабушкін, А. Мазур, 1998–2000 рр.), (рис. 3). Будівництво передбачалося в історичній зоні Києва, в межах давнього “міста Володимира”, на місці розташованих фундаментів княжого палацу X століття. Архітектори намагалися вирішити завдання органічного введення нової споруди в історичний контекст, погодження різночасових будівель, а також шукали прийоми спадкового розвитку забудови. На думку авторів, проєктована будівля повинна асоціативно перекликатись з образом палацу, створеним на реконструкціях С. Вельміна, В. Харламова, Ю. Асеева, в мініатюрах радзевилівського літопису. Будівля запроектована на круглих колонах першого поверху. Над цими чітко виявленими елементами конструкцій розташовується шестиповерховий об’єм. Відрив будівлі від землі і продовжений під ним простір навколо експонованих фундаментів княжого палацу створюють зв’язок між історико-археологічним ландшафтом “міста

Володимира” і нового будинку. Спадковість композиції історичного фасаду створюється завдяки узгодженню розмірів вікон і формуванню традиційного завершення будинку, шляхом зміни ритму віконних прорізів, а також акцентуванням його трьома вежами та скляними ковпаками, що накривають верхні поверхи, які надають виразності образу [4].

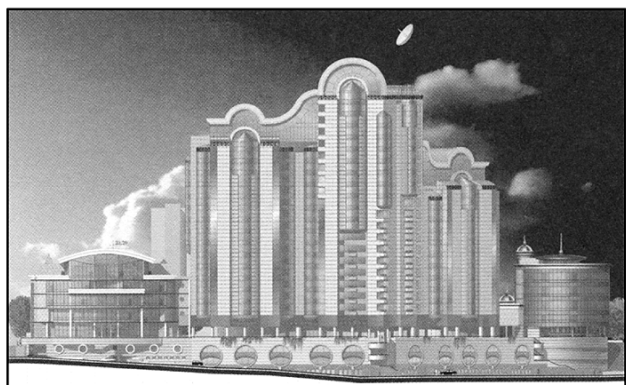
Рис. 1. Офісно-житловий будинок на вул. Гончара, 73 у Києві (архітектори С. Мандаліна, Д. Шкарупа, Ю. Бобров, О. Шляхтиченко 1997–1998 рр.)

Рис. 2. Житловий комплекс “Амстердам” у Дніпропетровську (архітектори О. Дольнік, В. Сидоренко, 2004–2005 рр.)

Рис. 3. Житловий будинок у Десятинному провулку, 3–5 у Києві (архітектури С. Бабушкін, А. Мазур 1997–1998 рр.)

Рис. 4. Житловий будинок “Хвиля” на вул. Старонаводницькій, 4в у Києві (АБ “Я. Віг і партнери”, 1999–2000 рр.)

Пошук сучасного українського стилю став провідним мотивом у творчості київських архітекторів. Показовим є відомий проект житлового комплексу “Хвиля” на вул. Старонаводницькій, 4в у Києві, споруджений у 2000–2001 рр. Я. Вігом (рис. 4). Повздовжній житловий дім з ефектною лінією даху і необароковими деталями завершує забудову, утворюючи з трьома номенклатурними висотками епохи “пізнього застою” містобудівний ансамбль. Обмірковуючи прийняте вирішення, Я. Віг писав, що його надихнули думки професора Добровольського, який присвятив багато часу розробленню теми національного стилю в архітектурі: “...що ж таке

національна українська архітектура?... вона, як жодна інша архітектура світу, – пластична, рукотворна, майстерна. Один з її величних представників Петро Ковнір. Його архітектурні деталі – сандрики, наличники, колонки, орнаменти – настільки індивідуальні, що вважають “скульптурність” національною рисою, яка переросла в українське бароко”. Я. Віг, захопившись фронтонами, “зліпленими” П. Ковніром у Лаврі, вирішив “поспілкуватися” з П. Ковніром сучасною мовою: “Як молодший з старшим, внук з дідом. У діда певний ритм мови, інтонація слів. Внук сприймає і як дзеркало відбиває дідові слова. Проникнувши в суть деталі, її трансформація набирає колосального значення – це мова, гострота сприйняття індивідуальних умов минулого” [5]. Перекладом на сучасну архітектурну мову став будинок “Хвиля”, де використано розвинуті карнизи, потужну пластику виступаючих деталей. Мотив скульптурної архітектури з “сильним” завершенням трансформувалася в образне вирішення сучасного об’єкта.

Пошук національного стилю став лейтмотивом для стильового вирішення житлового будинку з об’єктами соціально-культурного обслуговування на просп. 40-річчя Жовтня, 68-А у Києві (Я. Віг, К. Алексеева, 1999). У результаті творчого експерименту з’явилася нова морфологія, якій притаманна неовернакулярність, що продовжила пошуки українських архітекторів початку ХХ століття. Виразності композиції комплексу досягнуто поєднанням криволінійних завершень трьох секцій і домінуючими об’єктами трьох веж [6].

Українське бароко надихнуло С. Єжова та В. Селиванова у формуванні стилю житлового будинку на вул. Січневого повстання, 10 у Києві. Автори писали: “Це феноменальне історичне місце. Не хотілось тут будувати авангарду. Найперше врахували сусідство з віллою К. Іспіланті (1798) і – ввели масштабно примикаючу арку. Навпроти – Слупський Миколаївський собор, прекрасний зразок українського бароко. Поруч – житловий будинок, побудований І. Каракісом в стилі конструктивізму”. Новим будинком хотіли підтримати історичну комунікацію епох, стилів і майстрів. Автори ввели криволінійні форми, цікаве поєднання вертикальних елементів та коміркової структури фасаду, який насичений безліччю архітектурних деталей. Цим досягли ще однієї мети: повернути архітектурну деталь житловому будинку, яку було втрачено у 1950-х роках [7].

Іншим джерелом для творчих інтерпретацій у сучасному житловому будівництві став модерн. Прикладом є житловий будинок у пров. Георгіївський, 5 у Києві (О. Коваль, І. Рябоконт, М. Маркевич, 2000–2003 рр.). О. Коваль стверджував, що він “ніколи не прагнув жодного стилю... Стиль задається оточенням. Завдання: зробити так, щоби споруда сприймалась природно і не викликала підсвідомо дискомфорту в оточенні. Добре, коли виглядає красиво. І не має значення, коли воно збудовано – сьогодні чи 20 років тому. Існують місця в місті, де вибір архітектурних форм обмежений, і стилістика заздалегідь визначена... Тут не можна було застосувати іншого рішення. Цей цегляний тинькований будинок – акуратний і “м’який”, повинен сприйматись спокійно в “історичному стилі” Він ближчий до модерну, який мені подобається, його спадщину можна і треба переосмислювати в сучасних технологіях” [8]. Отже, вибір стилю знову був продиктований контекстом. Більше того, для автора є аксіомою те, що є місця, де стилістика наперед визначена.

У проєкті офісно-житлового будинку на Подолі (архітектори С. Єжов, В. Книш) було поставлено завдання відтворити історичне середовище і відійти від буквального копіювання. В навколишній забудові збереглося мало будівель в стилі модерн, проте їх вплив був значний. Тобто модерн знову став прообразом для формування стилю будівлі, що допомогло б створити “історичистичний мікроклімат” [9].

Іншим прикладом використання мотивів модерну, проте редукованих до простих символів та метафор, є житловий будинок на бульварі Лесі Українки, 30-Б у Києві (архітектори В. Шевченко, Т. Макаріна, Н. Шевченко, Д. Смірний, 1999–2000 рр.). Споруда, яка складається із вертикального масиву житлового будинку та горизонтальної брили торгово-офісного центру, акцентує один із в’їздів у правобережну частину міста, який: “створюючи з баштами та валами Васильківського укріплення композиційно насичений ансамбль, після забудови Старонаводницької балки буде відігравати роль сучасних “Печерських воріт” міста”. У вертикалі фасаду прослідковується лінія розвитку різних архітектурних стилів ХХ століття: від історизму та модерну до хай-тека.

Звернення до теми модерну прослідковується в архітектурі житлового будинку на вул. Дмитрієвській у Києві (архітектори Я. Кравчук, В. Шевченко, О. Носенко). З одного боку, будівля контрастує із нічим не видатними за архітектурою сусідніми будинками, а з іншого боку – завдяки архітектурним деталям, виконаними з сучасних матеріалів у стилістиці модерну, перегукується з декількома історичними будівелями, що збереглися у цьому районі.

Простою та лаконічною є архітектура житлового будинку на вул. Тургенєвській, 45–49 у Києві (архітектори В. Жежерін, А. Костовецький, О. Матієнко, Т. Цвірко). Проте під час детальнішого розгляду можна побачити ряд елегантних архітектурних деталей, які нагадують постмодерністичне трактування класичної архітектури та модерну. Суто “місцевою” деталлю став торець будинку з овальним фронтоном і вікнами, вільно розкиданими так, як це зараз відбувається у Києві: мешканці самовільно прорізають вікна у брандмауерах.

Варіації на тему модерну знаходимо і у Львові. Прикладом будівництва будинку-вставки в історично сформованому середовищі є проект будинку на вул. Валовій, 15, запроєктований у 2002 р. В. Базюком для ТзОВ “Консоль” (рис. 5). Реалізація цієї споруди завершила ансамбль історичної забудови вул. Валової та заповнила пусту ділянку, що утворилася тут після знесення аварійного будинку. Архітектор точно і грамотно інтерпретував прийоми архітектури модерну. На це вказує загальна композиція фасаду, яка фактично копіює відомий будинок, споруджений за проектом А. Захарівича і Ю. Сосновського, прорисовка деталей. Таким чином архітектор доволі вдало вписав нову будівлю в контекст історичної вулиці. Варіацією на тему львівського модерну також є будинок на вул. Самійленка, що виразно прослідковується у вирішенні аттика, формі вікон.

Апеляції до теми ар деко простежуються в архітектурі житлового будинку на вул. Командарма Каменева у Києві (Ю. Бродкін, О. Міхненко, С. Нівін, Г. Флорінська, А. Кіпч, 2003 р.). Автори пояснюють, що стилістика комплексу була визначена фортифікаційною та імперською темою Печерська. Предтечею цієї роботи, по-перше, був генплан Києва 1935 року, виконаний професором П. Хаустовим, у якому Печерську відводилась роль міського центру з міцною планувальною організацією, пов'язуючи Києво-Печерську фортецю з новим центром. По-друге – блискуча архітектура несправедливо забутого архітектора Н. Шехоніна, який будував до революції в стилі модерн. По-третє, саме місце – Звіринець – район фортифікаційних споруд Києво-Печерської цитаделі. “Треба знати історію міста, знати особливості, які формують унікальний рельєф і намагатись не зіпсувати їх. Головне, щоб було середовище, контекст. І контекст повинен бути прочитаним як для споживачів, так і для професіоналів. Треба повернутись до цінностей міського середовища” [10]. Проголошені тези автори намагалися втілити у проєкті.

Стиль житлового будинку у провулку Бехтерівський, 14 (архітектори: Ю. Сєрьогін, Р. Геркен, Г. Главко, 1995 – 1998 рр.) автори охарактеризували як еклектику. Архітектор і замовник не хотіли руйнувати навколишнє середовище, а навпаки – підкреслити його ландшафтну, історичну, сакральну та архітектурну значимість. Конкретного стилю не дотримувалися. У 2000 р. будівлю нагороджено Державною архітектурною премією [11].

Значним технічним та творчим досягненням у пресі було визнано будинок на вул. Кропивницького у Києві (архітектор Л. Муляр, 2001 р.), (рис. 6). Будівлю було названо як: “найбільш передовою у всіх напрямках архітектури і техніки” [12]. Ця споруда стала єдиною самодостатньою спорудою у місті (зі своєю артезіанською водою, централізованою системою кондиціонування, автоматизованою системою регулювання температури і т. д.). Автори проєкту особливу увагу приділили візуальному сприйняттю споруди, яка стала домінантою центру Києва. Архітектор намагався створити виразний образ і одночасно інтерпретацію київської теми, чому сприяли круглі еркери, монументальні гранітні деталі нижнього рівня, які підкреслювали образну спадкоємність нового київського будинку з архітектурою Хрещатика.

Інакшим за стилістичним вирішенням є багатофункціональний комплекс “Вежі”, запроєктований О. Дольніком у Дніпропетровську (1998 р.), (рис. 7). Це є український варіант європейського постмодернізму. Квінтесенція нового містобудівельного ансамблю – багатоповерхові вежі-близнюки. Образним вирішенням нагадують Петронас-тауер Сізара Пелі в Куара Лумпур з корекцією на український масштаб і технологію [13]. Будівлю вдало вписано у ландшафт

місцевості, проте вона не перегукується за стилем з навколишньою забудовою. Тобто історичний контекст для дніпропетровського архітектора не має такого важливого і вирішального значення, як, наприклад, для київських та львівських зодчих.

Рис. 5. Житловий будинок на вул.Валовій, 45 у Львові (архітектор О. Базюк, 2002 р.)

Рис. 6. Експериментальний енергоефективний житловий будинок на вул. Кропивницького у Києві (архітектор Л. Муляр, 2001 – 2002 рр.)

Рис. 7. Житловий комплекс “Вежі” у Дніпропетровську (архітектори О. Дольнік, С. Піщаний, В. Штефан, 1999–2003 рр.)

З використанням мотивів постмодерністичної архітектури без прив’язки до конкретного містобудівного оточення споруджено у Дніпропетровську житловий будинок на вул. Дашковича, 33 (архітектор Ю. Калашнік), житлово-громадський комплекс на вул. Соборній (архітектори М. Чабак, О. Слобода, О. Туркова).

Неовернакуляр є значно поширеним у сучасній житловій архітектурі. Передовсім він характерний для західного регіону України. Наприклад, важливими його ознаками на львівському ґрунті є використання високих спадових дахів (ремінісценції “карпатського стилю”), покритих дахівкою (тепер металопластиковою), введення у композицію фасадів споруд дерев’яних деталей, використання цегли. Прикладами таких споруд є житловий комплекс на вул. Повстанській, житловий будинок на вул. Бічній Куликівській, житловий будинок на вул. Перемиській. Проте наведені приклади не є зразками “чистого” неовернакуляру. Як правило, неовернакулярні мотиви поєднуються з елементами історичної архітектури.

Ми маємо приклади розроблення теми пізньомодерністичної архітектури, не прив’язаної до історичних стилів. Прикладами таких споруд у житловому будівництві Києва є будинки на вул. Лескова, 1 (архітектор С. Варивода, 1999–2001 рр.), на проспекті 40-річчя Жовтня (архітектори Я. Віг, К. Алексеева, 1999 р.), вул. Ковпака, 17 (архітектори Н. Мхітарян, В. Лінков, 2001 р.); у Криму: житловий будинок в Алушті на вул. 60-річчя освіти СРСР (Алуштинський відділ інституту “КримНДПроект”), житловий будинок у Сімферополі на

вул. Балаклавській (проектний інститут “Союзбудтехнологія”), рекреаційний комплекс “Непрун центр” у Береговому; у Харкові: житловий будинок “Олімп” на вул. Леніна (архітектурна майстерня “Авуар”), житлові будинки на вул. Потебні, 6 та “Green Town” (творча майстерні “Т.М.М.”); у Львові: житловий будинок на вул. Сахарова (НТК “Караван”), житловий будинок на вул. Ніжинській (ТзОВ “Арніка”). У пізньомодерністичних традиціях будують і у Дніпропетровську, Івано-Франківську, Рівному, проте кількісно прикладів постмодерністичного історизуючого підходу є значно більше.

Історизм у сучасній проектній практиці є яскраво вираженою домінуючою тенденцією. Передовсім в Україні він пов’язаний із концепцією контекстуалізму, тобто вписування нової споруди в історично сформований контекст, що є однією із основних містобудівних ідей постмодернізму. В. Абізов навіть вважає, що “сучасний стиль – контекстуалізм” [14]. Проте історизм та контекстуалізм має не лише своїх прихильників, але і критиків. Зокрема О. Дроздов – лідер проектної команди АТРИУМ – негативно ставиться до проектування в популярному історизмі. Він вважає, що немає такої архітектури і висловлюється дуже радикально: “Адже це мутації, підробки, які жодного відношення до традиції не мають, окрім зовнішніх атрибутів. Я вважаю неповагою до традиції, коли недочувшись, незрозумівши, намагаються під неї підробитися... Все закінчилося у 1956 р. До цього у нашій країні були люди, які розуміли, що таке ордерна система, що таке пропорції і т. п. Все це втрачено. Немає нікого, хто міг би намалювати споруду, подібну на класичну, “традиційну”, яка кудись би відсилала. Для того, щоб наблизитися до зразків епохи модерну, бароко, класицизму, ардеко, арнуво, сталінської архітектури, потрібно бути людиною колосальних знань. Я ще не зустрічав такої” [15]. О. Дроздов відкидає проблему диктату замовника: “Немає такої проблеми. У когось вона є, а у мене немає”. Більше того, він наділяє архітектуру просвітницькою місією: “До нас приходять, я думаю, за певною культурою”. Головним завданням архітектурного твору, на його думку, є не стиль споруди сам по собі, а створення для замовника зручного середовища, що зовсім не означає зв’язок з т. зв. “історичними стилями”. О. Дроздов займає чітку модерністичну позицію, проте висловлює величезну повагу до історичної спадщини. Саме ця повага не дозволяє йому створювати сучасні підробки: “Це як під да Вінчі малювати, умовно кажучи”.

Висновки. Розвиток стильових вирішень сучасного багатоквартирного житла в Україні відбувається у двох основних напрямках, що відображають постмодерністичну та пізньомодерністичну світоглядні концепції. Постмодернізм розвивається в Україні у формі історизму або історизму, тобто використання та інтерпретації історичних архітектурних стилів. Отже, проблема використання ідей, традицій та образів минулого для вирішення «сучасних» завдань архітектури до цього часу залишається актуальною.

1. Міський контекст є важливою передумовою розвитку історизму в житловій архітектурі України. Наявність архітектурної спадщини є стимулом та джерелом для розвитку різноманітних інтерпретацій на історико-архітектурну тематику. Чим давніша історія та багатший пласт історичної архітектури, тим ширше коло творчих пошуків сучасного стилю.

2. Багате архітектурне середовище, з одного боку, і контекстуальний підхід, характерний для постмодерністичного мислення більшості українських архітекторів – з іншого – зумовлюють розвиток історизму передовсім у містах України з давньою історією та культурою (Київ, Львів). Як правило, історизм тут має характер варіацій на місцеві архітектурні теми, як, наприклад, українське бароко у Києві. У містах молодших (Дніпропетровськ, Харків) історизм не має такої сильної прив’язки до місцевого контексту і має характер “інтернаціональних” варіацій на тему творчості провідних архітекторів-постмодерністів.

3. Пошук українського національного стилю в архітектурі столиці відображає “універсалістські” прагнення київських архітекторів. Стильові пошуки у обласних центрах мають більш локальний характер і не претендують на створення “панукраїнського стилю”.

4. Паралельно з постмодерністичними концепціями, які пов’язані в Україні передовсім з історизмом, розвиваються і пізньомодерністичні напрямки, які орієнтуються “на майбутнє” і не

використовують в актуальній творчості історичні архітектурні форми. Проте поки що історизм залишається домінуючим стильовим спрямуванням у житловій архітектурі України.

1. *Новые многоэтажные дома // Особняк. – 2001. – № 1(20). – С. 8–10.* 2. *Готика // А.С.С. – 2004. – № 5. – 60 с.* 3. *А.С.С. – 2004. – № 5. – 55 с.* 4. *А.С.С. – 2000. – № 6. – 140 с.* 5. *Украинскре барокко // А.С.С. – 2004. – № 5. – 65 с.* 6. *А.С.С. – 2000. – № 6. – 132 с.* 7. *Украинское барокко // А.С.С. – 2004. – № 5. – 67 с.* 8. *А.С.С. – 2004. – № 5. – 92 с.* 9. *А.С.С. – 2004. – № 5. – 96 с.* 10. *А.С.С. – 2004. – № 5. – 98 с.* 11. *А.С.С. – 2004. – № 5. – 82 с.* 12. *Новая доминанта над Бессарабкой // Особняк. – 2001. – № 1 (20). – С. 42–43.* 13. *А.С.С. – 2000. – № 6. – 133 с.* 14. *Современный стиль: контекстуализм // А.С.С. – № 5. – 2004. – С. 112.* 15. *Ретро кончилось в 1956 году // А.С.С. – 2004. – № 5. – 108 с.*

УДК 711

Т.М. Мазур, Є.І. Король

Національний університет “Львівська політехніка”,
кафедра містобудування

РОЛЬ КОМПЛЕКСНОГО ПІДХОДУ ДО БЛАГОУСТРОЮ СИСТЕМИ ВІДКРИТИХ ПРОСТОРІВ МІСТА (НА ПРИКЛАДІ ЖИТЛОВОГО РАЙОНУ СИХІВ У ЛЬВОВІ)

© Мазур Т.М., Король Є.І., 2007

Розглянуто актуальну проблему комплексного благоустрою системи відкритих просторів міста. Ефективність комплексного підходу до благоустрою розглядається з погляду формування індивідуального вигляду міста загалом та його окремих структурних частин, забезпечення композиційної і стильової цілісності міського середовища шляхом раціонального використання цінних міських ландшафтів, застосування творів монументально-декоративного мистецтва та елементів міського дизайну. В аспекті розглянутої проблеми поставлено задачі і запропоновано рекомендації з комплексного благоустрою житлового району Сихів у Львові.

Постановка проблеми. Розвиток людського суспільства супроводжується постійним зростанням вимог до архітектурно-художніх та естетично-композиційних якостей міського середовища. Суть означеного явища полягає в тому, що до поняття “функцій”, які відбуваються в сучасному місті, все частіше зараховують не тільки утилітарні (матеріально-практичні), але і духовні потреби людини. Відповідно, зростання ролі інформаційно-культурного та емоційного сприйняття міста його мешканцями стало сьогодні одним з найважливіших чинників, які потрібно враховувати в містобудівному проектуванні, щоб підняти рівень наших міст до європейських стандартів.

Визначальне значення для розв’язання цієї задачі мають заходи з благоустрою та озелененню системи відкритих міських просторів – незабудованих територій різного функціонального призначення, які разом з будівлями і спорудами утворюють матеріально-просторове середовище життєдіяльності міського населення (в середньому відкриті простори у містах займають близько 50% міської території).

Під системою відкритих просторів міста розуміють функціонально і планувально взаємозв’язані між собою незабудовані території, які виконують комунікаційні, рекреаційні, художньо-естетичні та інші функції. Основними її компонентами є озеленені території і акваторії, а також планувальний каркас міста – вулиці, еспланади, площі, набережні, бульвари, сквери, пішохідні вулиці, зони пішохідного руху, двори і т. д.

Це, своєю чергою, і визначає поняття та зміст комплексного підходу до благоустрою як єдиної архітектурно-просторової містобудівної системи в структурі міста, в якій сукупність елементів